

Вересень

Від народження людина знайомиться із різноманітними предметами, які несуть певну інформацію.

Сам термін «інформація» (лат. Informatio) означає «пояснення», «викладення», «повідомлення». Тобто інформація – це будь-які відомості про яку-небудь подію, суть, процес.

Для кожної людини вона може бути як взагалі невідомою, так і в силу розвитку частково відомою, або ж уточнювати вже знайомі факти. Проте важливо, щоб на кожному етапі розвитку людини інформація не була перевантаженою фактажем, складною для сприйняття. Особливо це важливо в дитячому віці – інформація має відповідати віковим особливостям малят.

Для того, щоб навчити дітей «розуміти» інформацію, ми можемо використати одну із найпростіших вправ – читання тексту із закінченням речення своїми словами: *«У цьому тексті мова йде про те, що...»*

Лісові таємниці

Маленький Олесь знав про ліс дуже багато: хто там живе, які дерева ростуть, як можна визначити північ і південь лише глянувши на дерево. Але ходити до лісу все рівно дуже любив.

Вони ходили туди із дідусем Михайлом, який розповідав цікаві історії: про білку, яка живе в дуплі, їжака, який їсть комахи, чому в ялинки зелені голки, про ясен, який ніби лісовий сторож, стояв гордовито обабіч лісової стежки.

А от сьогодні вони з дідусем ідуть по гриби. Олесь від радощів стрибав на одній ніжці, так вже йому кортіло їх збирати.

Але дідусь збирався дуже ретельно: взяв ніжик, перевірів кошик, поклав туди кілька крайців хліба. Як тільки вони дійшли до першої лісової галявини Олесь вигукнув:

– Ура, ура! Ось він, знайшов! І кинувся до гриба...

Дідусь усміхнувся, але класти до кошика Олесеву знахідку не став. Це вже потім він розповів, що гриб, який Олесь знайшов, брати не можна, бо він дуже отруйний. Це мухомор. Його досить легко впізнати: шапочка, як правило, червона або оранжева в білу цятку, а ніжка біла, з колечком бахроми. Його отрута дуже сильна. Навіть якщо такий гриб лежатиме із їстівними, то може їх заразити отрутою. А якщо такий гриб з'їсть людина, то отрута, потрапивши у кров, вже за п'ятнадцять хвилин може повністю паралізувати.

А ще дідусь розповів, чому цей гриб називається мухомором: у давнину його збирали, перетирали, додавали такий порошок у підсолоджену воду і так боролися із мухами, звідси й назва «мухо + мор».

Вони ходили лісом довгенько, і в кошику з'являлися різні гриби: із коричневими шапочками білі, жовтуваті моховички, липкенькі, ніби слимачки, маслюки. Але Олесь знав головне: у їхньому кошику не було мухоморів. Хлопчик знав про це точно.

Вересень

Закріплюємо вміння розуміти інформацію.

«У цьому тексті мова йде про те, що...»

Золотава осінь

Яка пора року приходиться за теплим і лагідним літом?

Осінь... Вона може бути теж теплою, лагідною, а може бути й вітряною, дощовою.

Осінь – дивовижна пора. Вона завжди наступає за літом – так у нашому кліматичному поясі змінюються пори року. Їх чотири: зима, весна, літо й осінь.

Якщо осінь тепла, то сонечко вдень пригріває, ніби влітку, а от вечори й ночі значно холодніші. Осінні дні стають меншими, а ночі – більшими.

Восени дерева змінюють свій «одяг». Починаючи із вересня, першого місяця осені, на деревах з'являються жовті листочки. Із часом наступить справжній листопад, і тоді вся земля буде вкрита опалим листям. Першим, хто почне скидати «листяну ковдру», буде береза, а за нею дуб, клен, вишня...

Осінь приносить із собою п'янкий запах чорнобривців, айстр, гіркої полину. Але й він швидко вивітриться. Адже попереду час зими: холодів, морозів, снігу...

Вересень

Для того, щоб дізнатися певну інформацію, нам не завжди потрібно слухати чи читати тексти. Для отримання інформації можна використовувати й візуальні джерела, які також надають певні відомості. Для цього використовуємо вправу «Читання по картинці».

Орієнтовні запитання для бесіди:

1. Кого ви бачите на картинці?
2. Як ви вважаєте, яка історія тут зображена?
3. Чому ви так вирішили?

Вересень

Вчимося розуміти інформацію

Для «розуміння» інформації можна використовувати не лише картинки чи ілюстрації, а й репродукції – відтворення картини, малюнку, фотознімку. Для цього також використаємо вправу «Читання по картинці». Така робота обов'язково має супроводжуватися додатковою розповіддю вихователя.

Едмунд Адлер «Квіти для бабусі»*

Орієнтовні запитання для бесіди:

1. Кого ви бачите на картинці?
2. Що ви можете сказати про героїв?
3. Автор назвав картину «Квіти для бабусі». Як ви думаєте, чому бабусі можна дарувати квіти?

* Едмунд Адлер (1876-1965) – австрійський художник, який написав цілий ряд картин, головною темою яких стали діти й дитяча дружба.

Вересень

Інформацію ми можемо не лише чути вухами чи читати очима, нам допомагають її сприймати такі органи чуттів, як ніс, язик, шкіра – на дотик, смак тощо.

Іноколи для того, щоб отримати повну інформацію, нам потрібно залучити різні органи. Наприклад, тепло чи холод ми відчуваємо на дотик, а от красу й запах квітки нам допомагає розрізнити око й ніс.

Для «розуміння» інформації вправа «Читання по картинці» може використовуватися ще й у такому варіанті. Діти роздивляються картинки й показують, який орган нам може допомогти «зрозуміти» інформацію. Якщо таких органів кілька, то дошкільники мають на це вказати.

1)

3)

2)

4)

Вересень

Для «розуміння» інформації також можна скористатися мімікою й жестами. Для гри вихователь об'єднує дітей у кілька команд. Головне завдання – розпізнати, про що йде мова.

Варіант 1. Вихователь тихо говорить на вухо одному із гравців команди певну інформацію. Гравець вже не використовуючи слів! має передати її іншому гравцеві.

Виграє та команда, яка вгадала найбільше правильних варіантів.

Варіант 2. Всі учасники об'єднуються у команди й стають у ланцюжок, один за одним. Останній учасник у кожному ланцюжку є ведучим. Він має без слів гравцю, що стоїть по переду, показати коротку історію (наприклад, як заводиться і газує мотоцикл; як розчісувати довге волосся і заплітати косу; як збирати в пучок волосся й зав'язувати бант; як уважно цілитися із лука по мішені тощо). Кожний гравець «розповідає» за допомогою міміки й жестів своєму наступнику і так до кінця ланцюжка.

Виграє та команда, яка вгадала інформацію, яку зашифрував і показував перший гравець.

Вересень

Для «розуміння» інформації можна використовувати також і загадки, адже сама назва походить від слова гадати, тобто думати. Розгадування загадок розвиває дитяче образне й критичне мислення, збагачує словниковий запас, мову, формує ланцюжки порівнянь, епітетів, метафор, алегорій тощо.

- 1) Без пензлика, без олівця
Розфарбувала деревця. (*Осінь*)
- 2) Кличуть нас ліси, поля, сади
Дозбирати осені плоди.
Із дерев спадає листя жовте.
То землею ходить місяць... (*Жовтень*)
- 3) Краплі з неба, дахів, стріх.
Дощ холодний, перший сніг.
Почорнів без листя сад,
Що за місяць? (*Листопад*)
- 4) Повідайте, діти, хто те добре знає,
Яке коротке літо восени буває? (*Бабине літо*)
- 5) Прохолоди чиста просинь –
На поріг ступає осінь.
Вдаль від рідної землі
відлітають... (*Журавлі*)
- 6) Голі поля, мокне земля,
Дощ поливає.
Коли це буває? (*Восени*)

Про автора

Степанова Наталія Михайлівна,

кандидат філософських наук, доцент.

У 2012 році захистила дисертацію з теми «Довіра як соціокультурний феномен сучасного суспільства» (09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії).

Науково-педагогічний стаж – 22 роки.

Коло наукових інтересів: методика викладання громадянської освіти та медіаграмотність, розвиток критичного мислення, філософія освіти.

Автор більше 80 робіт (статті, освітні програми, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації).